

Na podlagi prvega odstavka v zvezi s tretjim odstavkom 24. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 in 27/17 – popr.) izdaja ministrica za okolje in prostor

PRAVILNIK **o univerzalni graditvi in uporabi objektov**

1. člen **(vsebina)**

Ta pravilnik podrobneje določa bistveno zahtevo, s katero se zagotavljata univerzalna graditev in uporaba objektov, in vključuje graditev in uporabo objektov, dostopnih vsem ljudem, in graditev prilagodljivih objektov.

2. člen **(uporaba)**

Ta pravilnik se uporablja pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju objektov, razen če so posamezne zahteve glede univerzalne gradnje in uporabe objektov ter graditev prilagodljivih objektov za posebne vrste objektov s posebnimi predpisi urejene drugače. V takem primeru se določbe tega pravilnika uporabljajo le za tiste zahteve, ki niso urejene s posebnim predpisom.

3. člen **(izrazi)**

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. funkcionalno ovirane osebe so invalidi in druge osebe s trajnimi ali začasnimi okvarami (npr. gibalne oviranosti, okvare vida, sluha, poškodbe, kronične bolezni), motnjami (npr. motnje v duševnem razvoju) oziroma telesnimi značilnostmi, ki so lahko tudi posledica različnih življenjskih situacij (npr. starejši, otroci, nosečnice);
2. kompleksno taktilno vodenje je sistem standardnih talnih taktilnih oznak, sestavljen iz vodilnih, opozorilnih in obvestilnih oznak, ki se uporablja za vodenje čez prostore z zahtevno orientacijo, z veliko gostoto ljudi ali prometa;
3. mehanske dvizne naprave so naprave, s katerimi se trajno premaguje višinske razlike (npr. dvigala, navpične in stopniščne dvizne ploščadi, stopniščna dvigala ali tekoče steze);
4. standardne taktilne oznake so taktilne oznake, kot jih določa standard SIST 1186;
5. talni taktilni vodilni sistem je sistem, ki izboljšuje varnost in omogoča gibanje osebam z okvarami vida ter ga sestavljajo taktilne oznake in robovi, dopolnjujejo pa drugi elementi (npr. zvočni moduli na semaforjih);
6. vodilna taktilna oznaka je taktilna in vizualna oznaka, ki osebam z okvarami vida nakazuje smer gibanja, kjer je orientacija zahtevna.

4. člen **(uporaba standardov)**

(1) Pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju objektov, dostopnih vsem ljudem, se upoštevajo naslednji standardi:

- SIST ISO 21542,

- SIST 1186 in
- SIST EN 60118-4.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se za ustrezne rešitve evakuacije štejejo tudi rešitve, izdelane v skladu s predpisi, ki urejajo požarno varnost v stavbah.

(3) Ne glede prvi odstavek tega člena se pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju prilagodljivih objektov upoštevajo standardi iz prvega odstavka tega člena do tiste ravni, ki zagotavlja možnost prilagodljivosti objekta.

5. člen

(zahteve za zunanje površine objektov, dostopnih vsem ljudem)

Pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju zunanjih površin objektov, dostopnih vsem ljudem, se upošteva naslednje:

- vsem se omogoča neovirano in samostojno gibanje ter orientacijo po vseh površinah, ki so namenjene pešcem,
- posamezni grajeni elementi ne smejo predstavljati ovir in nevarnosti pri gibanju na površinah, ki so namenjene pešcem,
- vsem se omogoča dostop do objektov praviloma po isti poti, če to tehnično ni izvedljivo, pa po drugi najbližji izvedljivi poti,
- stopnice oziroma stopnišča morajo biti oblikovani tako, da je omogočena dobra vizualna zaznava roba, v sistemih kompleksnega taktilnega vodenja in pred vhodi v objekte pa morajo biti stopnišča opremljena tudi s talnimi taktilnimi oznakami,
- svetla višina poti je najmanj 2,25 m in
- svetla širina poti je zagotovljena najmanj do svetle višine poti.

6. člen

(zahteve za notranje prostore objektov, dostopnih vsem ljudem)

(1) Pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju objektov, dostopnih vsem ljudem, se upošteva naslednje:

- vsem se zagotavlja vstop v objekt na istem mestu ali blizu njega, oblikovan in opremljen tako, da ga lahko tudi osebe z okvarami vida enostavno najdejo in uporabljajo. Če pri objektih, ki se rekonstruirajo, vzdržujejo ali se jim spreminja namembnost, to ni mogoče zagotoviti, mora biti na primernem mestu ob vhodu v objekt nameščen video signal za vzpostavitev stika z uslužbencem oziroma zvočni signal z možnostjo branja informacij,
- vsem se zagotavlja samostojno gibanje in orientacijo, pri čemer grajeni in premični elementi ne smejo predstavljati ovire pri gibanju,
- stopnice oziroma stopnišča morajo biti oblikovani tako, da je omogočena dobra vizualna zaznava roba, v sistemih kompleksnega taktilnega vodenja pa morajo biti stopnišča opremljena tudi s talnimi taktilnimi oznakami,
- minimalna svetla širina vhodnih vrat objekta je 0,9 m, višina praga je največ 1,5 cm, prehod med opremo pa najmanj 0,8 m,
- vsem se zagotavlja uporaba naprav, ki omogočajo samostojno uporabo objekta, in
- alarmne naprave morajo biti opremljene s svetlobnim in zvočnim signalom.

(2) Pri gradnji objektov, dostopnih vsem ljudem, ki se rekonstruirajo, je obvezna vgradnja mehanskih dvizhnih naprav, razen če bi bil poseg tehnično neizvedljiv ali bi predstavljal nesorazmerni strošek. V takšnem primeru je dovoljena uporaba stopniščnih vzpenjalcev ali podobnih naprav.

7. člen (dodatne zahteve za gostinske objekte)

Poleg zahtev iz 5. in 6. člena tega pravilnika se v nastanitvenih enotah v gostinskih objektih:

- zagotavlja klicne naprave, ki omogočajo komunikacijo gostov z osebjem,
- zagotavlja zvočne in svetlobne indikatorje, ki opozarjajo na nevarnost, ter
- ki so posebej prilagojene invalidom, vgradi slušna indukcijska zanka; v takih enotah mora prosta površina kopalnice ali stranišča omogočati gibanje oseb na invalidskem vozičku, vrata pa se ne smejo odpirati navznoter.

8. člen (zahteve za prostore, namenjene strankam)

(1) Prostori, namenjeni poslovanju s strankami, morajo imeti najmanj en pult za delo s strankami oblikovan tako, da je zaščiten pred hrupom ter da omogoča dostop, uporabo in komunikacijo vsem. Najmanj na enem pultu je treba vgraditi indukcijsko slušno zanko in zagotoviti tehnično nadomestilo.

(2) V objektih z informacijskim pultom mora biti ta označen tako, da je dobro osvetljen in viden iz smeri vhoda. Če je oddaljen več kot 5 m od vhodnih vrat, mora do njega voditi talna taktilna oznaka.

(3) V prostorih za stranke, kjer se informacije posredujejo preko ozvočenja, je treba zagotoviti posredovanje teh tudi prek indukcijske slušne zanke ter vidno, z možnostjo ponovnega branja.

(4) Informacijske table, orientacijske oznake in druge informacije morajo biti lahko razumljive in na takem mestu, ki je dostopno vsem.

9. člen (zahteve za prilagodljive objekte)

Pri projektiranju, gradnji, uporabi in vzdrževanju prilagodljivih objektov se zagotavlja, da se v primeru prilagoditve objekta za potrebe zagotavljanja uporabe objekta za vse ljudi brez posega v konstrukcijo, toplotni ovoj ter zagotovljeno požarno varnost, upošteva naslednje:

- z minimalnimi prilagoditvami se zagotavlja možnost dostopa in uporabe objekta in tako omogoči nemoteno uporabo objekta tudi funkcionalno oviranim osebam,
- zagotavlja se možnost vgradnje indukcijskih slušnih zank, svetlobnih oznak, zvočnega opozarjanja ali pisnih video informacij,
- zagotavlja se možnost vgradnje mehanskih dvižnih naprav ali se omogoča drug način dostopa in uporabe objekta vsem, ter
- zagotavlja se prosta površina v najmanj eni kopalnici oziroma stranišču, če ta ni v kopalnici, ki omogoča gibanje osebe na invalidskem vozičku.

10. člen (postajališča in postaje)

(1) Na avtobusnih postajališčih se s talnimi taktilnimi oznakami označuje vstopna mesta potnikov v avtobus in dostope do informativnih točk (tabel) ter morebitne druge elemente, pomembne za uporabo postajališča (npr. avtomati za prodajo kart). Zvočne informacije morajo biti podane tudi v pisni obliki.

(2) Na pomembnejših avtobusnih postajališčih in avtobusnih postajah je treba zagotoviti kompleksno taktilno vodenje do mesta za prodajo vozovnic, prostora za zadrževanje potnikov, elektronskega medija za informacije (npr. o voznih redih), sanitarij in do peronov.

(3) Na postajah železniškega potniškega prometa in železniških postajališčih morajo biti vsi prostori označeni, postaje in postajališča pa opremljeni v skladu s predpisi, ki urejajo železniški promet. Talni taktilni vodilni sistem se izvede v skladu s standardom SIST 1186.

(4) Oznaka meje nevarnega območja na peronu mora biti vidno in taktilno zaznavna, njena struktura pa takšna, da je ni mogoče zamenjati z vodilno taktilno oznako.

11. člen **(pločniki, prehodi za pešce in javne površine)**

(1) Če je pločnik ali druga površina za pešce neposredno ob vozišču morata biti vozišče in pločnik ali druga površina za pešce medsebojno višinsko ločena. Če ju višinsko ni mogoče ločiti, mora biti razmejitvena označba med njima taktilno in vizualno zaznavna.

(2) Prehodi za pešce morajo biti izvedeni na dvignjeni ploščadi ali s poglobljenimi robniki in opremljeni s standardnimi taktilnimi oznakami.

(3) Na območjih za pešce in območjih umirjenega prometa je treba zagotoviti možnosti orientacije za slepe in slabovidne.

(4) V naseljih morajo biti semaforizirani prehodi za pešce opremljeni tudi z zvočno signalizacijo (zvočnimi moduli za slepe in slabovidne).

(5) Območja skupnega prometnega prostora morajo biti opremljena s kompleksnim taktilnim vodenjem.

(6) V križiščih in krožnih križiščih v naseljih, kjer se osi cestnih krakov ne sekajo pod pravim kotom, kjer se seka več cest, kjer so prehodi za pešce zaradi večjega števila prometnih pasov in kolesarskih stez dolgi oziroma ločeni z otoki ali kjer je zaradi drugih vzrokov orientacija ljudi z okvarami vida lahko otežena, se zahteva kompleksno taktilno vodenje.

(7) Kjer v naselju kolesarski pas na pločniku razdeli pločnik na dva dela in je pešcem dovoljeno prehajanje z enega na drugi del, se rob kolesarskega pasu označi z vzdolžno označbo, ki mora biti izvedena z reliefno črto (rebrasta debeloslojna označba, ki nakazuje smer prehoda čez vozišče in je določena v standardu SIST 1186), tlakovano ločilno črto, taktilnim opozorilnim pasom ali pasom iz drugih materialov, ki imajo taktilne lastnosti.

(8) Pri avtobusnih postajališčih, kjer poteka kolesarski pas ali steza za čakališčem, se prehod za pešce preko kolesarskega pasu ali steze označi s talnimi taktilnimi oznakami.

PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

12. člen **(dokumentacija v prehodnem obdobju)**

(1) Zahtevi za izdajo mnenja in zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja se do 1. januarja 2021 lahko priloži projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), izdelan v skladu s Pravilnikom o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 77/09 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – GZ), če:

1. so bile pogodbe za izdelavo PGD sklenjene pred uveljavitvijo tega pravilnika,
2. je bilo obvestilo o javnem naročilu za izdelavo PGD poslano v objavo pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PGD oddaja v postopku javnega naročanja,
3. je naročnik poslal povabilo k potrditvi interesa ali povabilo k oddaji ponudbe za izdelavo PGD v postopku javnega naročanja pred uveljavitvijo tega pravilnika, če obvestilo o javnem naročilu v postopku javnega naročanja ni predvideno, ali
4. je bilo povabilo oziroma poziv k oddaji ponudbe v postopku javnega naročanja poslano pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PGD oddaja kot evidenčno naročilo.

(2) Prijavi začetka gradnje se do 1. januarja 2021 lahko priloži projekt za izvedbo (PZI) ali projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), če gre za prijavo odstranitve objekta, izdelano v skladu s Pravilnikom o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 77/09 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – GZ), če:

1. so bile pogodbe za izdelavo PZI sklenjene pred uveljavitvijo tega pravilnika,
2. je bilo obvestilo o javnem naročilu za izdelavo PZI poslano v objavo pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PZI oddaja v postopku javnega naročanja,
3. je naročnik poslal povabilo k potrditvi interesa ali povabilo k oddaji ponudbe za izdelavo PZI v postopku javnega naročanja pred uveljavitvijo tega pravilnika, če obvestilo o javnem naročilu v postopku javnega naročanja ni predvideno, ali
4. je bilo povabilo oziroma poziv k oddaji ponudbe v postopku javnega naročanja poslano pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PZI oddaja kot evidenčno naročilo.

(3) Zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja se do 1. januarja 2021 lahko priloži projekt izvedenih del (PID), izdelan v skladu s Pravilnikom o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 77/09 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – GZ), če:

1. so bile pogodbe za izdelavo PID in DOZ sklenjene pred uveljavitvijo tega pravilnika,
2. je bilo obvestilo o javnem naročilu za izdelavo PID in DOZ poslano v objavo pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PID in DOZ oddajata v postopku javnega naročanja,
3. je naročnik poslal povabilo k potrditvi interesa ali povabilo k oddaji ponudbe za izdelavo PID in DOZ v postopku javnega naročanja pred uveljavitvijo tega pravilnika, če obvestilo o javnem naročilu v postopku javnega naročanja ni predvideno, ali
4. je bilo povabilo oziroma poziv k oddaji ponudbe v postopku javnega naročanja poslano pred uveljavitvijo tega pravilnika, če se PID in DOZ oddajata kot evidenčno naročilo.

13. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 77/09 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – GZ).

14. člen (začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-128/2016
Ljubljana, dne 5. junija 2018
EVA 2016-2550-0003

Irena Majcen l.r.
Ministrica
za okolje in prostor